Grigore Constantinescu

Comuna

BUGHEA DE SUS

-MMXV-

BUGHEA DE SUS

COMPONENŢĂ: Comuna este formată dintr-un singur sat: **Bughea de Sus.**
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 59 km.
SUPRAFAŢĂ: 33,2 km^2.
POPULAŢIE: 2.997 locuitori [1.478 M + 1.519 F] (2011).

Comuna Bughea de Sus, provenind din comuna Albeştii de Muscel, a fost recent reînfiinţată prin Legea 84/2004 apărută în Monitorul oficial nr. 310/2004. Comuna are o suprafaţă de 3316 ha; intravilan: 491 ha; extravilan: 2825 ha; populaţia: 2847 locuitori; gospodării: 847; locuinţe: 1010. Comună înfrăţită cu localitatea Soveria Manelli [Italia].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Bugheni <probabil, Bughea> – 1549 [7057] martie 5 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. II, doc. 413).

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Mircea Ciobanul la 5 martie 1549, prin care se confirmă comisului Badea și fratelui său, Vlaicu, proprietatea asupra unei „ocine", pentru care primise în schimb în perioada domniei lui Neagoe Basarab [1512-1521], „o parte din Bugheni".

TOPONIMIE:

- Bughea – numele topic provine, probabil, din apelativul *boaghe* (variantă locală *bughe*) cu sens de „ceaţă deasă".

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectura specifică zonei montane a Muscelului. Case de locuit construite din bârne, cu plan bicameral, despărţite de o tindă cu acces direct din sala prevăzută cu pălimar de lemn. În perioada interbelică, s-au generalizat construcţiile de locuit etajate. Nivelul inferior este destinat depozitării produselor pomicole, în beciuri amenajate cu paturi lungi pentru păstrarea fructelor. Nivelul superior este destinat locuinţei. Planul cvasi-generalizat este format din tindă centrală cu acces de pe sala etajului şi două camere laterale, „odaia bună" fiind rezervată pentru găzduirea oaspeţilor.

În contemporaneitate, construcţiile de locuit edificate prezintă un plan amplificat şi sunt realizate din cărămidă pe soclu înalt de beton. Unele au decoruri ample sculptate în piatră; excelează în ornamente florale şi geometrice sculptate casa renumitului meşter pietrar Constantin Ştefan.

Principalele activităţi din comună sunt: „creşterea animalelor, agricultura, prelucrarea şi exploatarea materialului lemnos, prelucrarea argilei, confecţionarea măturilor şi coşurilor de nuiele, precum şi a cozilor pentru unelte de către rudarii din cătunul omonim; colectarea şi prelucrarea fructelor de pădure".

Meştere renumite în arta ţesutului şi a cusutului: Alexandrina Coman (46 ani); Aurica Tocilă (55 ani) erau specializate în confecţionarea: iilor, cămăşilor bărbăteşti, fotelor, vâlnicelor, prosoapelor, şervetelor, feţelor de masă pe care le realizau pentru vânzare în târgurile din zonă.

În domeniul artei populare, s-a remarcat, în fazele finale ale concursurilor naţionale organizate în perioada anilor 1956–2006, sculptorul Constantin Ştefan din Bughea de Sus care a obţinut premii ori menţiuni pentru sculptura în piatră.

Un taraf de lăutari vestit prin virtuozitatea dirijorului Ion Ştefan şi a instrumentiştilor săi a valorificat, pe scenele unor concursuri de gen, bogatul folclor muzical din zona nordică a

Muscelului, bucurându-se de o reală apreciere din partea spectatorilor şi a juriilor de specialitate.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Brâul ca la Bughea, Brâul pe 6, Chindia, Floricica, Hora mare, Hora miresii, Hora Nuţii, Mânioasa, Romanul, Sârba, Sârba a 6-a, Sârba lui 22, Ungurica.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica Bughea de Sus «Schimbarea la Faţă» [1813]~ctitorită de logofătul Nicolae Rucăreanu, pe locul unei biserici de lemn •intervenţii: refacere integrală [1892-1899], cu contribuţia pr. Ion Duhovnicu, pr. Ion Ioneanu, epitropilor Gheorghe Pop, Gheorghe Gropănescu cu soţiile lor; reparată în 1936-1937, 1952-1966 •pictură murală: Petre Cazan şi fiul său, Iancu, din Câmpulung-Muscel [1897]; restaurată de Gheorghe Mocanu din Râmnicu-Sărat [1975].

✝Cruce de piatră: **Bughea de Sus**: 1782-1783 [7291] –[▲]–, pe malul stâng al pârâului Bughea, lângă o fântână.

✝Monument eroi: **Bughea de Sus** [1916-1918; 1941-1945]; autor: N. Bărbulescu (1922) – lângă Primăria comunei.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 63 locuitori ai comunei Bughea de Sus, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Primul război mondial [37], Al doilea război mondial [26].

❖ MEMENTO:

STAŢIUNEA BALNEOCLIMATERICĂ BUGHEA – situată la 550 m altitudine, într-un climat subalpin, de cruţare şi tonifiant, recomandat bolnavilor de tuberculoză pulmonară, este renumită prin calitatea curativă a apelor sale. Descrierea apelor minerale (sulfuroase, cloro-sodice) a fost efectuată iniţial de către dr. Ştefan Vasile Episcopescu, în anul 1837.

Ulterior, în 1859, dr. Felix întreprinde ample cercetări asupra compoziţiei apelor minerale din staţiune, iar, în 1871, de către dr. Bernard Lendway Alfred, rezultatele acestora fiind prezentate în cadrul Expoziţiei de la Viena [1873]. Amenajarea staţiunii a implicat construirea, pe moşia sa, în anul 1840, a unui stabiliment pentru băi, de către logofătul Nicolae Rucăreanu. În anul 1877, cărturarul paşoptist transilvănean August Treboniu Laurian [1810-1881] cumpără stabilimentul prin licitaţie publică şi restaurează construcţiile existente.

Apele minerale din staţiune se recomandă în cura internă, pentru tratarea: gastritei cronice, colitei, enterocolitei cronice, colecistitei cronice, diabetului zaharat, laringitei, faringitei şi bronşitei cronice, iar, în cura externă, pentru tratarea afecţiunilor reumatismale şi ginecologice.

☙ IN MEMORIAM ❧

✪ **BĂRCĂCILĂ ALEXANDRU** [1876-1970] – profesor, arheolog, numismat. Profesor de istorie la: Liceul „Dinicu Golescu" din Câmpulung-Muscel [1903-1912], Liceul „Traian" din Turnu Severin [1912-1938]. Fondator al Muzeului Porţilor de Fier [1912] şi Ateneului popular „Casa Luminii" [1919] din Turnu Severin; investigaţii arheologice semnificative. Opera: «Suflete adormite» [1918], «Dacia de la Dunăre...» [1947] ş. a. Premiul „Vasile Pârvan" al Academiei Române [1934].

✪ **IOVESCU ION MARIN** [1912-1977] – prozator, scrie sub îndrumarea lui Liviu Rebreanu; opera lui se remarcă prin noutatea limbajului, ineditul subiectelor, arta monologului şi a dialogului specifică lumii rurale. În articolul „Un ţăran descălecat în literatură", istoricul literar Eugen Lovinescu îl consideră „Creangă al Munteniei". Autorul volumelor: «Nuntă cu bucluc» [1936], «O daravelă de proces» [1941], «Oameni degeaba» [1943], «Lacrimi pe pâine, povestiri şi nuvele» [1967], «Soare cu dinţi, povestiri» [1974], «Marea vâlvătaie» [1977], «Rusoaica. Bordeiul de pe Nistru al locotenentului Ragaiac» – ultimul, în colaborare cu C.S. Nicolaescu-Plopşor [1990] ş. a.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 78.

Mircea Constantinescu, Ion Dobrescu– *Staţiunea balneo-climatică Bughea de Sus, raionul Muscel,* Bucureşti, 1958, 88 p.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

BUGHEA DE SUS.

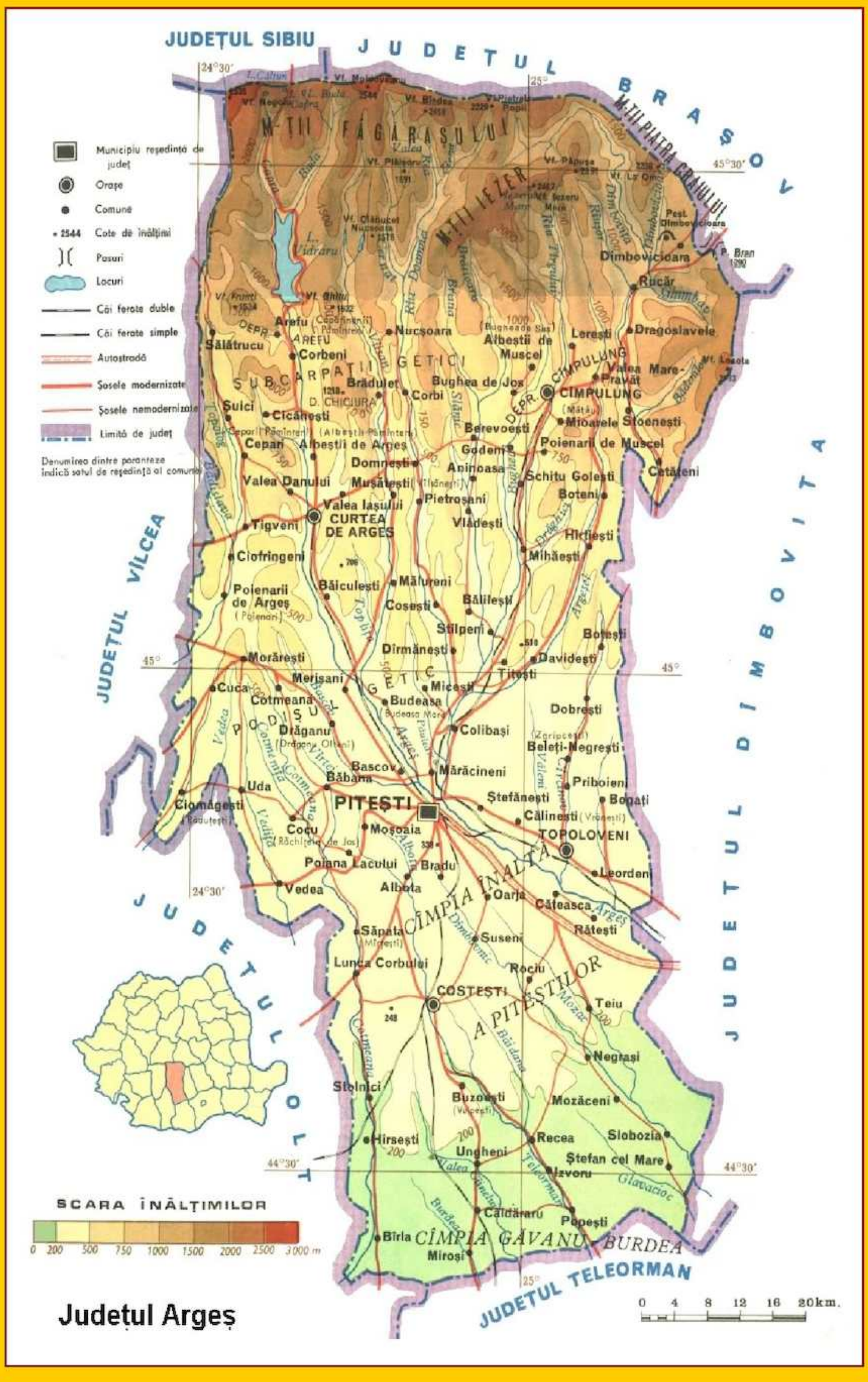

Județul Argeș